

трудового потенціалу (висококваліфікованих працівників); морально-психологічний аспект: з одного боку розпадаються сім'ї, часто залишаються бездоглядними діти та люди похилого віку, з іншого – працюючи на чужині, заробітчани втрачають власне здоров'я, зазнають впливу важкої фізичної і часто ненормованої праці; нерівномірний розподіл коштів та ще більше розшарування суспільства, оскільки найбідніші верстви не мають змоги виїхати за кордон на заробітки; загальна зневіра, втрата національної самосвідомості, набуття чужих звичаїв та менталітету.

Еміграція може стати одним з головних чинників розвитку України, адже існує і безліч перевагеміграційних процесів на сучасному етапі: зменшення соціальної напруги та навантаження на ринок праці; вивчення іноземних мов; значний грошовий (валютний) приплив до ВВП; 21% трудових емігрантів мають намір інвестувати у такі сектори економіки України як: будівництво – 23%; роздрібна торгівля – 21%; туризм – 21%; виробництво – 15%; нерухомість – 11%; с/г – 11% [2]. І також одним з найважливіших аспектів є розширення світогляду емігрантів та розуміння реальних умов ринкової економіки розвинутих країн.

1. Дослідження з питань міграції та торгівлі людьми: Україна [Електронний ресурс]. – 2015.– Режим доступу :http://iom.org.ua/sites/default/files/pres_kit_gfk_iom2015_ua_fin_3_2.pdf

2. Міграція в Україні: факти і цифри [Електронний ресурс]. – К.: Міжнародна організація з міграції (МОМ). Україна, 2016.– С. 13-20.– Режим доступу: http://www.iom.org.ua/sites/default/files/ff_ukr_21_10_press.pdf

Гуцан О.М., к.е.н., доц. каф., організації виробництва та управління персоналом, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків

САМОЗАЙНЯТИСТЬ НАСЕЛЕННЯ ЯК КЛЮЧОВА ТЕНДЕНЦІЯ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Сучасна соціальна-економічна ситуація в Україні характеризується наявністю кризових явищ в економічному секторі, які характеризуються скороченням штатів підприємств, зростання рівня безробіття, підвищення соціальної напруженості в суспільстві. Це, в свою чергу, обумовлює пошук та обґрунтоване застосування комплексу дій які б дозволили знизити зазначені вище неставні наслідки економічної кризи та дозволило б розвивати економіку держави і у подальшому. Однією з провідних тенденцій розвитку економіки є активізація та підвищення рівня самозайнятості населення, мотивація до створення власних підприємств та нових робочих місць.

Питаннями дослідження самозайнятості населення займалися такі вітчизняні дослідники як [1-5]: Безтелесна Л.І., Калина А. В., Коленда Н.В., Балахнин Г.С. та ін.

Для розуміння сутності поставленої проблеми дослідимо ключові поняття.

Отже, у відповідності до визначення наданого в [5, с.9] зайнятість – це діяльність громадян, пов'язана із задоволенням особистих і суспільних потреб і, як правило, що приносить їм дохід у грошовій або іншій формі.

В аспекті зазначеного класичного підходу до визначення поняття зайнятості, Васильченко В. С. надає наступне розуміння поняття самозайнятості [2, с.174] під яким розуміє зайнятість громадян суспільно-корисною діяльністю, яка здійснюється не за наймом і дає працівникові дохід.

Дослідники в [1, с.23-24], на основі своїх досліджень, констатують, що самозайнятості доцільно розглядати як широкому так і вузькому розумінні:

- широке розуміння: під самозайнятостю вважають індивідуальну зайнятість та суміжний з нею різновид зайнятості - діяльність, що пов'язана з докладанням праці на мікропідприємствах (з чисельністю зайнятих до 5 осіб);

- вузьке розуміння: самозайнятості - це діяльність, що зазвичай приносить дохід у грошовій або натуральній формі і проводиться суб'єктом індивідуально.

Самозайняті можуть становити досить великий відсоток від загальної чисельності населення, а як наслідок, виявлення та управління процесами розвитку самозайнятості населення становляться все більш актуальними.

На основі зазначених понять та за загальноприйнятою методикою до самозайнятих ми можемо віднести наступні категорії населення [1-2]:

- 1) підприємці;
- 2) працівники, що працюють не за наймом;
- 3) члени виробничих кооперативів;
- 4) неоплачувані працівники сімейних підприємств.
- 5) мікропідприємці (підприємці-роботодавці, які є власниками підприємств з чисельністю зайнятих до 5-ти осіб);
- 6) члени виробничих мікрокооперативів (до 5 осіб);
- 7) керівники сімейних підприємств;
- 8) члени сімей, що допомагають на безоплатній основі.

Базою для розробки активних заходів щодо регулювання самозайнятості населення держави є статистична інформація обстеження домогосподарств з питань економічної активності населення [2] та можливість розрахунку комплексу відповідних абсолютних та відносних показників самозайнятості [1]. Визначення динаміки змін показників надає аргументовану інформацію, керівництву відповідних територіальних утворень та держави в цілому, для розробки комплексу заходів щодо поліпшення рівня самозайнятості на відповідному рівні.

На основі проведеного дослідження, на наш погляд, можливо виділити наступні позитивні риси від використання самозайнятості на рівні:

- 1) на рівні територіального утворення, держави:
 - а) можливість зниження рівня безробіття,
 - б) розвиток виробничої бази та інфраструктури регіону, держави за рахунок прикладання більшої кількості трудових зусиль;
 - в) зростання податкових надходжень за рахунок зростання кількості приватних підприємств та підприємств;
 - г) зниження рівня соціальної напруженості та ін.;
- 2) на рівні людини:
 - а) можливість вибору оптимальної комбінації часу роботи та відпочинку,

б) можливість очікування максимальної віддачі від вкладних трудових зусиль (оскільки людина розуміє що вона працює на власному/сімейному бізнесі,

в) активізація творчої активності населення;

г) можливістю займатися улюбленою справою на постійній основі та ін.

Отже, на нашу думку, мотиваційні заходи держави щодо стимулювання розвитку самозайнятості можна звести до наступного:

1) створення максимальних податкових пільг щодо започаткування власної справи,

2) максимальне спрощення процедури створення власної справи (документаційне навантаження),

3) мінімізація державних перевірок діяльності бізнесу,

4) проведення роз'яснювальної роботи серед населення щодо можливості ведення власної справи,

5) створення позитивного іміджу регіону, держави як орієнтованого на розвиток та стабільного суб'єкта економічних відносин через виведення фінансових ресурсів з «тіні» та залучення іноземних інвестицій.

Зазначені заходи дозволять максимізувати рівень ефективності діяльності власного бізнесу людини, знизити існуючий рівень безробіття, а отже позитивно віддзеркаляться на функціонуванні всієї економічної системи держави.

1. Безтелесна Л.І., Юрчик Г.М. Державне регулювання зайнятості: Підручник. - Рівне: НУВГП, 2006. - 210 с.

2. Васильченко В. С. Державне регулювання зайнятості: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 252 с.

3. Калина А. В. Державне регулювання зайнятості: Київ.

4. Коленда Н.В. Державне регулювання зайнятості. Луцький національний технічний університет.

5. Балахнин Г.С., Сумцов В.Г., Филиппова И.Г. Державне регулювання зайнятості: Навчальний посібник. — Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2004. — 256 с.

Дворяк А.П., студент

Науковий керівник – кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародних економічних відносин КНТЕУ Гончаренко О.В.

Київський національний торговельно-економічний університет

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Ринкові перетворення в Україні та військові дії на Сході України супроводжуються негативними соціально-економічними наслідками, такими як безробіттям і неповною зайнятістю населення. Тому на сьогоднішній день надзвичайно актуальною постає проблема в створенні ефективної системи регулювання зайнятості населення України.

Зайнятість населення це - суспільно корисна діяльність громадян працездатного віку, яка приносить їм дохід, що забезпечує розширене відтворення робочої сили [1]. Також відповідно до Закону України "Про зайнятість населення" зайнятими вважаються особи, які: працюють за наймом, працюють самостійно; обрані, призначені або затверджені на оплачувану посаду в органах державної влади, громадських об'єднаннях, проходять дійсну службу у Збройних силах,